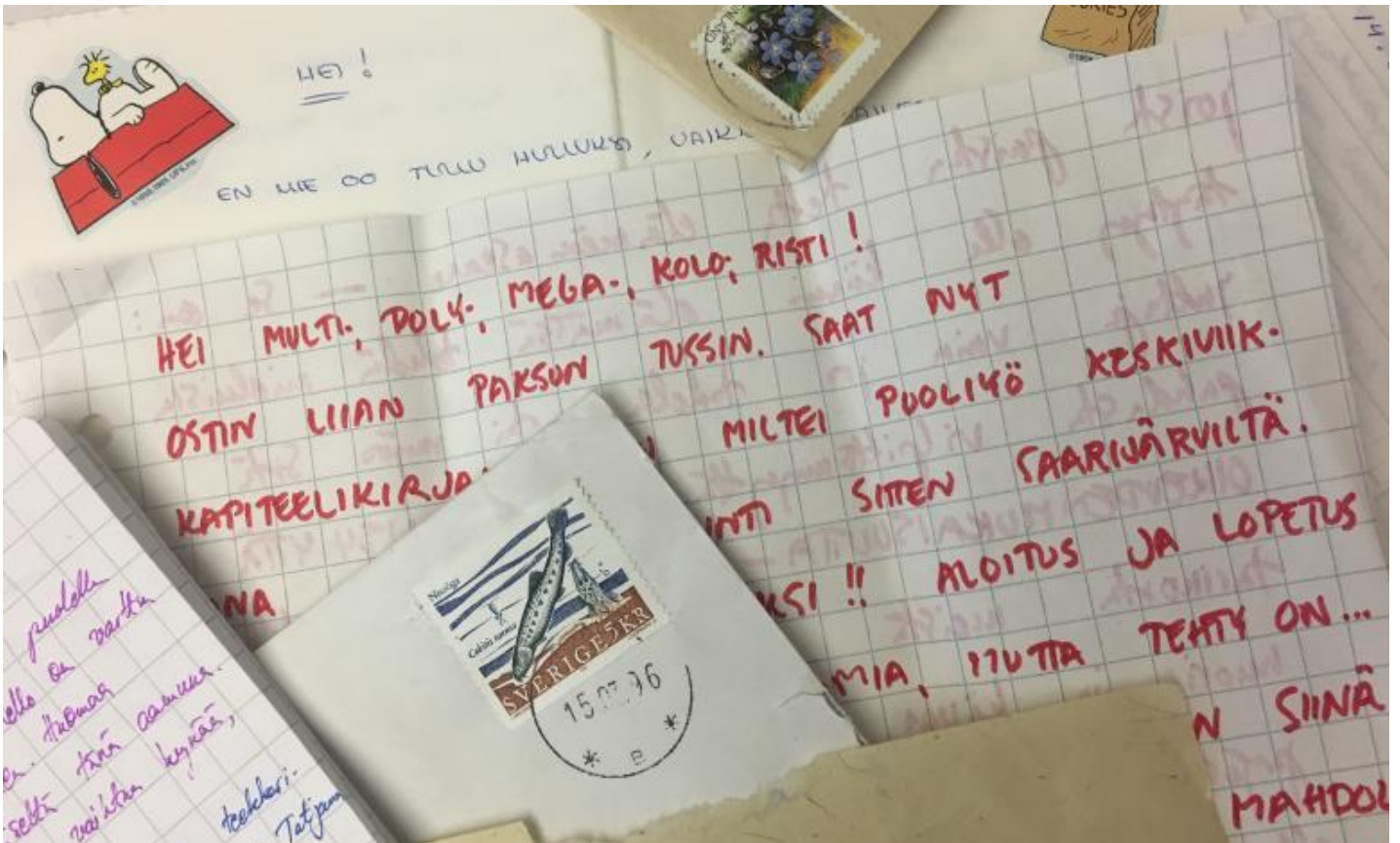

Etusivu — Ajankohtaista — Uutiset

Sähköiset viestintävälineet eivät ole syrjäyttäneet perinteistä kirjettä

21.4.2020 klo 14:30

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura keräsi kirjeitä sekä muistoja kirjeiden kirjoittamisesta ja vastaanottamisesta.

Marraskuussa 2019 päättyneeseen Kirjeiden kertomaa -keruuseen muistojaan lähetti yhteensä 62 vastaajaa. Kirjeenvaihtokokonaisuuksia saatiin 43 kappaletta, yhteensä n. 10 hyllymetriä aineistoa. Kirjeenvaihtojen mukana tuli myös jonkin verran muuta aineistoa, esimerkiksi kirjeisiin liittyviä valokuvia. Osa kirjeiden luovuttajista vastasi myös muistitietokeruuseen.

Kirjeitä on kirjoitettu kotipuoleen jääneille perheenjäsenille ja ystäville, entisille työkavereille sekä etäällä asuville sukulaisille ja rakastetuille. Etäisyys, huoli ja kaipuu ovat saaneet tarttumaan kynään ja kirjoittamaan läheiselle, yhteiset kiinnostuksen kohteet ja jännittävyys

vähemmän tutuille. Ulkomaalaiset kirjeenvaihtotoiverit avarsivat maailmankuvaa aikoina, jolloin matkailu oli harvinaisempaa.

Moni keruuseen vastannut muisti jännityksen, jonka kirjeen odottaminen toi mukanaan. Kirjeillä on ollut tärkeä rooli myös elämän keskeisissä käännekohdissa. Erityisesti mieleen ovat jääneet rintamalla sotineelta isältä tai veljeltä saapuneet viestit, hyväksymiskirjeet oppilaitokseen, kosintakirjeet ja isältä saatu avioliittolupa.

Sekä kirjeiden kirjoittamisella että niiden lukemisella on ollut tärkeä terapeuttinen vaikutus. Kirjoittaminen on toiminut ajatusten jäsentäjänä ja tunteiden ilmaisukanavana introverteille sekä apuna lukihäiriöiselle. Vuosikymmeniä sitten, kun kaukopuhelut olivat kalliita tai puhelimet harvinaisia, kirjeiden kirjoittaminen saattoi olla ainoa tapa pitää yhteyttä läheisiin. Vanhoihin kirjeisiin palaaminen on saattanut lisätä itseymmärrystä tai lohduttanut ikävän hetkellä:

”Kirjeistä esiin tuleva ikävä on moniväristä. Sieltä löytyy 50-luvulta myös seurusteluajan rakkauskirje tulevalta aviomieheltä. Molemmat olemme kotimaassa, mutta etäällä toisistamme ja kaihoisa ikävä panee kirjoittamaan. Kirjeessä on runsaasti saajan sydämeen saakka meneviä sanoja. Tuota kirjettä luen nyt 84-vuotiaana leskenä toistuvasti. Elvytän yhteiselämän muistoja rakastumisen ja hyvän olon alkulähteiltä lähtien”, kirjoittaa vuonna 1935 syntynyt nainen.

Kirjeenvaihto on päättynyt vastavuoroisuuden puuttumiseen, elämäntilanteiden muuttumiseen ja muiden viestintävälineiden yleistymiseen. 1990-luvun lopulla moni vaihtoi kirjeiden kirjoittamisen sähköpostiin ja sittemmin sosiaaliseen mediaan ja tekstiviesteihin. Silti moni vastaaja myönsi, että sähköposteihin ei liity samanlaista arvostusta kuin kirjeiden vastaanottamiseen. Kirjeisiin panostetaan, niiden kirjoittamiseen käytetään aikaa ja niitä säilytetään kauniissa rasioissa. Sähköpostit taas saatetaan kokea virallisiksi, tiedoteluonteisiksi jopa lyhydessään tylyiksi tiedonannoiksi, jotka usein unohtuvat lukemisen jälkeen.

Moni vastaaja mainitsi edelleen lähettävänsä mielellään postikortteja. Se saattaakin olla kirjeen kirjoittamista vaivattomampi, mutta sähköpostiviestintää intiimimpi tapa muistaa toista. Keruaineisto osoitti, että sähköiset viestintävälineet eivät ole täysin syrjäyttäneet kirjeiden kirjoittamista. Kirjoittaminen voi tukea kiireetöntä elämäntapaa tai palauttaa hetkeksi nuoruuden rakkaaseen harrastukseen. Jotkut vastaajista jatkavat edelleen yhteydenpitoa vuosikymmeniä sitten vieraan kielen tunnilla hankitun kirjeenvaihtokaverin kanssa, osa taas on vuosikymmenten tauon jälkeen löytänyt kirjeiden kirjoittamisen uudestaan.

SKS:lle luovutettiin yksityisiä kirjeenvaihtoja, eli lähinnä perheenjäsenten, sukulaisten, ystävien ja pariskuntien välisiä kirjeitä. Luovuttajat toimittivat SKS:lle sekä itse vastaanottamiaan kirjeitä että omien vanhempiensa, isovanhempiensa tai muiden sukulaistensa kirjejäamistöjä. Varsinkin vanhemmissa sukujen tai perheiden kirjeenvaihtokokonaisuuksissa kirjeet molempiin suuntiin olivat päättyneet lopulta samaan paikkaan, ja ne luovutettiin SKS:n arkistoon kokonaisuutena. Keruuseen saatiin myös pari uudempaa molemminpuolista kirjeenvaihtokokonaisuutta, kun kirjeiden luovuttajat olivat sopineet yhdessä keskinäisen kirjeenvaihtonsa luovuttamisesta SKS:n arkistoon. Monissa tapauksissa saatiin kuitenkin vain luovuttajan vastaanottamat kirjeet.

Vanhimmat saadut kirjeet ovat 1880-luvulta: nippu parikymppisen tyrvääläisen naisen nuoruudenystäviltään saamia kirjeitä. Tuoreimmat kirjeet ovat 2010-luvulta, mikä kertoo osaltaan siitä, ettei kirjeiden kirjoittaminen tyystin ole hävinnyt. Pääosa kirjeistä on kirjoitettu kuitenkin 1900-luvulla. Suurin osa aineistosta koostuu perinteisistä postin välityksellä lähetetyistä paperikirjeistä. Pari luovuttajaa oli tulostanut ja säästänyt myös sähköpostiviestejään. Yksi kokonaisuus koostui yksinomaan pdf-muotoon tallennetuista tekstiviesteistä. Kirjeet ovat kiinnostavia myös fyysisinä esineinä, ja jo niiden ulkomuodosta välittyy jotain kunkin aikakauden kirjeenvaihtokulttuurista. Esimerkiksi 1980–1990-luvun itse askarrellut kirjeet ja kirjekuoret ilahduttavat värikkyydellään ja luovuudellaan.

Maantieteellisesti kirjeitä on ympäri Suomea ja ulkomailtakin. Esimerkiksi nuori opiskelija on lähettänyt kirjeitä Hämeenlinnan opettajaseminaarista kotiin Pohjanmaalle 1940-luvulla, seurustelusuhdetta on pidetty yllä Muhoksen ja Helsingin välillä kirjeitse vuosina 1928–1931 ja Yhdysvalloissa asuva tytär ja Suomessa asuva äiti ovat kirjoitelleet toisilleen ahkerasti 1950-luvulta 1990-luvulle.

Kirjeenvaihdoissa näkyvät ne tilanteet, joissa ollaan erossa läheisistä: lapset muuttavat opiskelemaan toiselle paikkakunnalle, sukulaiset asuvat ulkomailla, mies on sodassa, ystävät lähtevät vaihto-oppilaaksi. Myös seurustelu- ja kihlusaikana yhteydenpito kirjeitse on ollut usein tiivistä, ja tunnearvoltaan tärkeät kirjeet on myös säilytetty huolella. SKS:lle päätyneissä kirjeissä välittyy muutenkin kirjeiden arvostus ja vaaliminen tärkeinä muistoina.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura järjesti [Kirjeiden kertomaa](#) -muistitieto- ja aineistokeruun 14.2.–30.11.2019. Vastaukset ja kirjeenvaihdot on arkistoitu SKS:n arkistoon.

Kiitämme kaikkia keruuseen osallistuneita! Vastaajien kesken arvotut kirjapalkinnot on postitettu voittajille.

Lisätietoja:

SKS:n arkisto, puh. 0201 131 240, keruu@finlit.fi